

Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütünün Kuruluşu Hakkında Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/644)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Adalet Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

17/9/2008

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1627/3882

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı’nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 1/9/2008 tarihinde kararlaştırılan “Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütünün Kuruluşu Hakkında Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütü (UKHÖ), merkezi Roma’da bulunan bir uluslararası kuruluştur. UKHÖ’nün temel amaçları; hukukun üstünlüğü ve iyi yönetişimin, kalkınmakta olan ve iktisadi dönüşüm içerisinde olan ülkelerde tesis edilmesine, geliştirilmesine ve uygulanmasına katkı sağlamaktır. Ayrıca, söz konusu ülkelerin, kalkınma işbirliği, yabancı yatırım, uluslararası ticaret ve diğer uluslararası ticari işlemlerdeki müzakere kapasitelerini güçlendirmelerine yardımcı olmak ve yine bu ülkelerin hukuki ve adli sistemlerinin geliştirilmesi yoluyla sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmek UKHÖ’nün amaçları arasındadır.

UKHÖ, söz konusu amaçlarını gerçekleştirirken, kalkınma hukuku alanında eğitim projeleri, danışmanlık hizmetleri ve kalkınmayla ilgili hukuki kaynakların toplanması gibi hizmetler sunmakta ve alanında faaliyet gösteren diğer uluslararası kuruluşlarla işbirliği çalışmaları yürütmektedir.

“Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütünün Kuruluşu Hakkında Anlaşma”ya katılmamızın ve bu çerçevede UKHÖ’ye üye olunmasının, anılan Örgütün kalkınma hukuku konusunda verdiği eğitim, teknik yardım, danışmanlık, araştırma ve yayınlardan ilgili kurumlarımızın ve üniversitelerimizin yararlanabilmesinin önünü açacağı ve ülkemizde bu alanda yapılan çalışmalara katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No.: 1/644

Karar No.: 85

19 Ekim 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 17/9/2008 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 6/10/2008 tarihinde tali komisyon olarak Adalet Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen “Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütünün Kuruluşu Hakkında Anlaşmaya Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” Komisyonumuzun 13/10/2010 tarihli 17 nci toplantısında Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde, Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütü’ne üye olunmasını, anılan örgütün kalkınma hukuku konusunda verdiği eğitim, teknik yardım, danışmanlık, araştırma ve ilgili yayınlardan kurumlarımızın ve üniversitelerimizin yararlanmasını, ülkemizin de bu alanda yapılan çalışmalara katkı sağlayabilmesini sağlamak amacıyla imzalanan anlaşmaya katılmamızın uygun bulunması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütünün uluslararası kuruluş niteliğinde BM’de gözlemci statüsünü haiz bir kuruluş olduğu,

- Kuruluşu 1983’e dayanan Örgütün özellikle kalkınmakta olan ülkelerde “hukukun üstünlüğü” kavramının yerleştirilmesine yönelik çalışmalar yaptığı,

- Örgütün üye sayısının giderek arttığı, halihazırda 23 olan üye sayısının yakın bir gelecekte 50 civarına yükselebileceği,

- Ülkemizin kalkınmakta olan ülkelere yönelik çok önemli eğitim programlarının bulunduğu, bu Anlaşmanın da özellikle bu alandaki konumumuzu güçlendireceği,

ifade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinde yürürlük ve yürütme maddesi birlikte düzenlenmiş, ancak, günümüze kadar yapılan Meclis uygulamalarında yürürlük ve yürütme maddelerinin tek bir maddede düzenlenmesine rastlanmadığı için verilen önergelerin kabulüyle yürürlük maddesi 2 nci ve yürütme maddesi de 3 üncü madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının tümü yapılan değişikliklerle oya sunulmuş ve Komisyonumuzca oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi ve Kütahya Milletvekili Hüseyin Tuğcu'nun Komisyon raporu üzerine özel sözcü olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkanvekili	Sözcü	Kâtip
<i>Mehmet Ceylan</i>	<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>
Karabük	Bolu	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Zeynep Dağı</i>	<i>Hüseyin Pazarıcı</i>	<i>Onur Öymen</i>
Ankara	Balıkesir	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Fevzi Şanverdi</i>	<i>Canan Kalsın</i>	<i>Mehmet Ufuk Uras</i>
Hatay	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Canan Arıtman</i>	<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>Hüseyin Tuğcu</i>
İzmir	Kırşehir	Kütahya
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Gönül Bekin Şahkulubey</i>	<i>Metin Ergun</i>	<i>Şaban Dışlı</i>
Mardin	Muğla	Sakarya
	Üye	
	<i>Necip Taylan</i>	
	Tekirdağ	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**ULUSLARARASI KALKINMA HUKUKU
ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU HAKKINDA
ANLAŞMAYA KATILMAMIZIN UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 5 Şubat 1988 tarihinde Roma’da oluşturulan ve 30 Haziran 2002 ve 30 Kasım 2002 tarihlerinde tadil edilen “Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütünün Kuruluşu Hakkında Anlaşma”ya katılmamız uygun bulunmuştur.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**ULUSLARARASI KALKINMA HUKUKU
ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU HAKKINDA
ANLAŞMAYA KATILMAMIZIN UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

N. Çubukçu

Adalet Bakanı

M. A. Şahin

Dışişleri Bakanı

A. Babacan

Bayındırlık ve İskân Bakanı

F. N. Özak

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

M. Başesgioğlu

Devlet Bakanı

M. Şimşek

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

F. Çelik

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

N. Ekren

Devlet Bakanı V.

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. S. Yazıcıoğlu

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. Z. Çağlayan

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

ULUSLARARASI KALKINMA HUKUKU ÖRGÜTÜNÜN KURULUŞU HAKKINDA ANLAŞMA

30 Haziran 2002 ve 30 Kasım 2002 tarihlerinde yapılan değişiklikler ile

(Gerekçesiz Anlaşma Metni)

MADDE 1: KURULUŞ VE STATÜ

1. İşbu anlaşmayla, "UKHÖ" veya "Örgüt" olarak da anılan Uluslararası Kalkınma Hukuku Örgütü bir uluslararası kuruluş olarak tesis edilmiştir.
2. Örgüt, tam bir tüzel kişilik ile işlevlerini yerine getirebilmek ve amaçlarını icra etmek için gerekli olan ehliyete sahiptir.
3. Örgüt, işbu Anlaşma uyarınca faaliyet gösterir.

MADDE 2: AMAÇLAR VE FAALİYETLER

1. Örgütün amaçları:

- A. Kalkınma sürecindeki hukuki kaynakların geliştirilmesini ve kullanılmasını teşvik etmek ve kolaylaştırmak,
- B. Hukukun üstünlüğünün ve iyi yönetişimin, kalkınmakta olan ve ekonomik geçiş sürecinde olan ülkelerde tesis edilmesine, geliştirilmesine ve uygulanmasına katkı sağlamak,
- C. Kalkınmakta olan ve ekonomik geçiş sürecinde olan ülkelerin, kalkınma işbirliği, yabancı yatırım, uluslararası ticaret ve diğer uluslararası ticari işlemlerdeki müzakere kapasitelerini güçlendirmelerine yardımcı olmak,
- D. Kalkınmakta olan ve ekonomik geçiş sürecinde olan ülkelerin hukuki ve adli sistemlerinin muhafazası ve geliştirilmesi yollarıyla sürdürülebilir kalkınmayı teşvik etmektir.

2. Örgüt, yukarıda belirtilen amaçlarına erişebilmeyi teminen, aşağıda yeralan türde faaliyetler gösterir:

- A. İlgili bilgi ve belgelerin talimi, toplanması ve dağıtılması, eğitim, teknik yardım, danışmanlık hizmetleri, araştırma, yayın,
- B. Amaçlarını yerine getirirken diğer kuruluş, örgüt ve teşekküllerle, özellikle Birleşmiş Milletler sistemindeki örgütlerle işbirliği,
- C. Kalkınmakta olan ve ekonomik geçiş sürecinde olan ülkelerin Örgütün amaçlarını teşvik eden faaliyetlerde bulunmaları için kapasitelerinin tesis edilmesine ve geliştirilmesine katkı,

D. Örgütün amaçlarını ilerletecek diğer etkinlikler.

3. Örgüt, faaliyetlerinde, yönetiminde ve istihdamında siyasi mülahazalardan etkilenmeyecektir.

MADDE 3: YETKİLER

Yukarıda bahsedilen amaçların ve faaliyetlerin ilerletilmesini teminen, Örgüt aşağıdaki yetkilere sahip olacaktır:

1. Gayrimenkul ve kişisel mülk edinme ve satma,
2. Sözleşme ve diğer anlaşma çeşitlerini akdetme,
3. Bireyleri istihdam etme,
4. Kanun yoluna başvurma ve bunlarda savunma yapma,
5. Örgütün para ve mülklerini yatırımda kullanma ve
6. Örgütün amaçlarını yerine getirmeyi teminen, yasalara uygun diğer gerekli faaliyetlerde bulunma.

MADDE 4: ANA MERKEZ

1. Meclis yerini değiştirmeye karar vermedikçe, Örgütün Ana Merkezi İtalya'nın Roma şehrinde bulunur.
2. Örgüt, programlarını destekleyebilmek amacıyla başka yerlerde de ofisler kurabilir.

MADDE 5: FİNANSMAN

1. Örgütün mali kaynaklarını, gönüllü katkılar ve yardımlar, kurs ve seminer harçları, çalıştay ve teknik yardım bedelleri, yayın ve diğer hizmet gelirleri, tröst, teberru ve banka hesaplarından kazanılan faiz gelirleri oluşturur.
2. İşbu Anlaşma Taraflarından, Örgüte gönüllü katkıları dışında mali kaynak sağlamaları beklenemez. Keza, İşbu Anlaşma Tarafları, münferiden ya da müştereken, Örgütün borçları veya yükümlülüklerinden sorumlu tutulamazlar.
3. Örgüt, yükümlülüklerini yerine getirmek amacıyla, Ana Merkezin kurulu olduğu ülkenin Hükümetiyle çeşitli düzenlemeler yapar.

MADDE 6: ÖRGÜT

Örgüt, Anlaşma Tarafları Meclisi ("Meclis"), Yönetim Kurulu, Direktör ve diğer personelden oluşur.

1. Meclis
 - A. İşbu Anlaşmanın tarafları Mecliste kendilerini temsil edecek birer yetkili atarlar.
 - B. Meclis, Yönetim Kurulunun veya Meclis Üyelerinin üçte birinin girişimiyle toplanır. Meclis kendi usul kurallarını belirler.
 - C. Meclis, Örgütün faaliyetlerini muhtelif tarihlerde gözden geçirir. Meclis ayrıca ilk Yönetim Kurulunu atar ve daha sonraki Yönetim Kurulu atamaları ile Örgütün iş planını ve bütçesini onaylar.
 - D. 6.1.c maddesi uyarınca, Meclisin onayını gerektiren bir Yönetim Kurulu kararı, Meclis Üyelerinin çoğunluğu Örgüte sözkonusu karara ilişkin itirazlarını bildirmedikleri takdirde, bahsekonu kararın Örgüt tarafından Meclis Üyelerine bildiriminin yapılmasından doksan gün sonraki tarihte onaylanmış sayılır. Bildirim mümkün olan en süratli iletişim araçlarıyla ya da devletler için diplomatik kanallar vasıtasıyla yapılacaktır.
 - E. Yönetim Kurulu veya Meclis Üyelerinin üçte birinin talep ettiği ve Meclis Üyelerinin bizzat oyunu gerektiren herhangi bir Meclis faaliyeti, toplantı yapılması yerine bahsekonu Üyelerin yazılı muvafakatı alındığı takdirde, aynı şekilde geçerli olacaktır.

2. Yönetim Kurulu

- A. Örgüt, resen görevli olan bir Direktör ile Örgütün Ana Merkezinin bulunduğu ülkenin aralıklarla atayacağı bir üye ("Daimi Temsilci") dahil olmak üzere, en az on (10), en fazla on altı (16) kişiden oluşan bir Yönetim Kurulunun (Kurul) idaresinde faaliyet gösterir. Yönetim Kurulunun diğer üyeleri hukuk ve kalkınma alanındaki mesleki başarıları temelinde seçilirler ve hükümetlerin veya örgütlerin temsilcileri olarak değil, resen çalışırlar.
- B. İlk Yönetim Kurulunun Meclis tarafından tesis edilmesini takiben, Yönetim Kurulu münhal kadrolar oluşukça yeni üyelerini atar.
- C. Direktör ve Daimi Temsilci dışındaki ve ilk Yönetim Kurulunun tesis edilmesinin ardından atanan her Yönetim Kurulu üyesi, Yönetim Kurulunda yeralma davetini yazılı olarak kabul ettiğini beyan etmesinden üçüncü yıllık Yönetim Kurulu toplantısına kadar çalışır. İlk Yönetim Kurulu üyelerinin çalışma dönemleri, üyeliğin kademeli olarak geçişini sağlamayı teminen uzatılır.
- D. Yönetim Kurulu işlevlerini yürütebilmek için yılda en az bir kere toplanır. Yönetim Kurulu ilk toplantısında Başkan, bir veya birden fazla Başkan Yardımcısı ve İcra Komitesini atar.
- E. Yönetim Kurulu ayrıca, aşağıdaki faaliyetleri gerçekleştirir:
 1. Örgütün işbu Anlaşma çerçevesinde yönetilmesi için tüzük çıkarmak,
 2. Örgütün Direktörünü ve dış denetçisini atamak,
 3. Örgütün politikalarını, yıllık iş programlarını, bütçesini ve denetlenmiş mali beyannamelerini kabul etmek ve
 4. İşbu Anlaşma uyarınca Yönetim Kuruluna tanınmış yetkileri icra edebilmek için tüm diğer eylemlerde bulunmak.

3. Direktör ve Personel

- A. Örgüt, Yönetim Kurulunun beş yıllık bir dönem için atadığı bir Direktör tarafından yönetilir. Direktörün görev dönemi yenilenebilir.
- B. Direktör, Yönetim Kurulunun onayladığı personel politikasıyla uyumlu bir şekilde, Örgütün amaçlarını sürdürebilmek için Mesleki ve Genel Hizmetler personelini atar.
- C. Direktör, Örgütün işbu Anlaşma ve Yönetim Kurulunun kararları çerçevesinde işleyişi ve yönetilmesi hususlarında Yönetim Kuruluna karşı sorumludur.

MADDE 7: İŞBİRLİĞİ İLİŞKİLERİ

Örgüt, diğer kurumlar ve programlarla işbirliği ilişkileri kurabilir ve bunlardan geçici olarak veya görevlendirme yoluyla personel kabul edebilir.

MADDE 8: HAKLAR, AYRICALIKLAR VE DOKUNULMAZLIKLAR

Örgüt ve personeli, Ana Merkezinin kurulu olduğu devlette, Ana Merkez Anlaşmasında hükme bağlanan haklar, ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklardan yararlanır. Diğer devletler de, Örgütün mevzu bahis devletlerdeki faaliyetlerine destek sağlamak amacıyla benzer haklar, ayrıcalıklar ve dokunulmazlıklar tanıyabilirler.

MADDE 9: DIŞ DENETÇİ

Yönetim Kurulunun seçtiği bir bağımsız uluslararası muhasebe firması Örgütün faaliyetlerini yıllık olarak bütüncül bir mali denetime tabi tutar. Bu denetlemelerin sonuçları, Yönetim Kurulu ve Meclis tarafından ulaşılabilir olmalıdır.

MADDE 10: DEĞİŞİKLİKLER

İşbu Anlaşma; değişiklik önerisinin, tam metinle birlikte, sözkonusu değişiklik önerisinin onaylanması için belirlenen tarihten en az sekiz hafta önce Meclis Üyelerine gönderilmiş olması şartıyla, Meclisin tüm Üyelerinin dörtte üçünün çoğunluk oyuyla değiştirilebilir.

MADDE 11: FESİH

1. Örgüt, Meclis Üyelerinin beşte dördü, Örgüte artık ihtiyaç duyulmadığına veya Örgütün etkin bir şekilde faaliyet gösteremeyeceğine karar verirse feshedilebilir.
2. Fesih durumunda, Örgütün, yasal borçlarının ödenmesinden geriye kalan mal varlığı, Örgütte benzer amaçlara sahip olan ve Meclisin Yönetim Kuruluna danışarak belirlediği kurumlara dağıtılır.

MADDE 12: ÜYELİĞİN SONA ERMESİ

Herhangi bir Taraf, yazılı bildirimle İşbu Anlaşmaya katılımını sona erdirebilir ve Örgütün üyeliğinden çekilebilir. Sözkonusu sona erme, sona erme bildiriminin Depozitör tarafından alındığı tarihten üç ay sonra geçerli olur.

MADDE 13: İMZA, ONAY, KABUL, UYGUN BULMA VE KATILIM

1. İşbu Anlaşma devletlerin ve hükümetlerarası kuruluşların imzasına açıktır. Devletlerin kendileri yerine hareket etme yönünde yetkilendirdikleri ulusal kamu kalkınması örgütleri de bu anlaşmayı imzalayabilirler. Anlaşma, süre dolmadan Depozitör tarafından uzatılmadığı takdirde, 1 Haziran 1987 tarihinden itibaren iki yıl boyunca imzaya açık kalacaktır. Bu hüküm uyarınca Anlaşmaya taraf olmaya ehil herhangi bir tarafın Anlaşmayı imzalayabilmesi için bu tarihten sonra Meclisin basit çoğunluğunun onayı gerekecektir.
2. İtalya Hükümeti İşbu Anlaşmanın Depozitörüdür.
3. İşbu Anlaşmanın onay, kabul veya uygun bulma süreçleri, imzacılar tarafından kendi kanun, tüzük ve usullerine uygun olarak yürütülür.

MADDE 14: YÜRÜRLÜĞE GİRME

İşbu Anlaşma, üç Taraf Devletin, onay süreçlerinin kendi ulusal mevzuatlarına göre tamamlandığına ilişkin bildirimlerinin Depozitör tarafından alınmasıyla derhal yürürlüğe girer.

MADDE 15: İNTİKAL

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinin ardından, Örgüt, hukuken Hollanda'nın Rotterdam kentinde kurulan bir hükümet-dışı örgüt olan selefi Uluslararası Kalkınma Hukuku Enstitüsünün hak, yükümlülük, imtiyaz, mal varlığı ve menfaatlere iktisap etmek için gerekli tüm adımları atar.

Yukarıdaki hususlar çerçevesinde, usulüne uygun olarak yetkili kılınmış aşağıdaki imza sahipleri, her ikisi de eşit ölçüde sahih olan İngilizce ve Fransızca dillerindeki metinlerde tek bir orijinal olan bu Anlaşmayı imzalamıştır.

5 Şubat 1988 tarihinde Roma'da oluşturuldu ve 30 Haziran 2002 ve 30 Kasım 2002 tarihlerinde tadil edildi.

